

Vergaderjaar 2001–2002

28 486

Aanvulling van de Auteurswet 1912 inzake de thuiskopie tot invoering van verlengde aansprakelijkheid voor verkopers

Nr. 3

MEMORIE VAN TOELICHTING

ALGEMEEN

1. Huidige wettelijke regeling en uitvoeringspraktijk

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt, omdat het zonder meer instemmend luidt/uitsluitend opmerkingen van redactionele aard bevat (artikel 25a, vierde lid, onderdeel b, van de Wet op de Raad van State).

Bij de wet van 30 mei 1990, Stb. 305 zijn de artikelen 16c tot en met 16g in de Auteurswet 1912 opgenomen, waardoor het kopiëren van beeld- en geluidsopnamen voor eigen gebruik aan een vergoeding werd onderworpen. De vergoeding is geregeld in de vorm van een heffing op, zoals artikel 16c, eerste lid, het omschrijft «voorwerpen die bestemd zijn om daarop vastgelegde beelden of geluiden ten gehore te brengen of te vertonen». In de praktijk gaat het hierbij om blanco audio- en videobanden en thans in toenemende mate ook digitale dragers, zoals opneembare audio-cd's.

De verplichting tot betaling van de vergoeding rust thans alleen op de fabrikant of de importeur (artikel 16c, tweede lid). Die opzet is gekozen om de incasso en de handhaving van de regeling eenvoudig en het aantal inningspunten beperkt te houden. De incasso-organisatie wordt steeds vaker geconfronteerd met partijen voorwerpen die onder de regeling van artikel 16c vallen, waarvan is gebleken dat daarover niet de wettelijke vergoeding is afgedragen. Dit probleem kan opgelost worden door op de verkoper een verplichting tot betaling van de vergoeding te leggen als hij niet kan aantonen dat de vergoeding door de fabrikant of de importeur betaald is en als uit zijn administratie niet blijkt wie de fabrikant of importeur is.

Volgens artikel 16d moet de vergoeding worden voldaan aan een door de Minister van Justitie aan te wijzen naar zijn oordeel representatieve rechtspersoon. Als zodanig is bij besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 20 februari 1991 (Stcr. 1991, 42) Stichting De Thuiskopie aangewezen.

Stichting De Thuiskopie heeft incasso-overeenkomsten gesloten met een groot aantal importeurs en fabrikanten. Zij geven overeenkomstig artikel 16f aan de incasso-organisatie op hoeveel van de in artikel 16c bedoelde voorwerpen zij hebben ingevoerd dan wel hebben vervaardigd. Vervolgens ontvangen zij een factuur voor de verschuldigde vergoeding. Artikel

16f geeft de incasso-organisatie verder het recht om de administratie in te zien voorzover dat nodig is om vast te stellen of een vergoeding verschuldigd is.

Volgens artikel 16e wordt de hoogte van de vergoeding vastgesteld door een onderhandelingsstichting, waarin de rechthebbenden en de betalingsplichtigen vertegenwoordigd zijn. Als zodanig is bij besluit van de Staatssecretaris van Justitie van 19 maart 1991 (Stcr. 1991, 58) aangewezen de Stichting Onderhandelingen Thuiskopievergoeding (SONT).

Bij de totstandkoming van de wettelijke regeling van de thuiskopievergoeding is de betalingsplicht bewust beperkt tot fabrikanten en importeurs. Het risico dat voorwerpen waarvan de importeur of fabrikant onbekend is in omloop zouden worden gebracht, werd gering geacht, omdat invoer en productie in handen van een beperkt aantal bekende ondernemingen waren. Wel is bij de totstandkoming van de wettelijke regeling gesignaleerd dat, als toch voorwerpen in het verkeer zouden komen waarvan de fabrikant of de importeur niet bekend zijn, dit zou betekenen dat de betaling van de vergoeding niet geëffectueerd zou kunnen worden. (Kamerstukken II 1987/88, 20 656, nr. 3, p. 6).

2. Nieuwe ontwikkelingen

De partijen waarover geen wettelijke vergoeding is afgedragen betreffen onder meer gevallen waarin blanco dragers voor een dusdanig lage prijs aan het publiek te koop worden aangeboden dat reeds daaruit kan worden afgeleid dat geen vergoeding betaald is. Soms ligt de prijs nauwelijks boven – en soms zelfs onder – de kostprijs vermeerderd met BTW en de vergoeding.

Gebleken is dat zulke partijen langs verschillende wegen op de markt komen. Blanco dragers van gevestigde merken worden door anderen dan de reguliere importeur geïmporteerd. Omdat de reguliere importeur de dragers niet heeft geïmporteerd, is aan de incasso-organisatie geen opgave gedaan. In Nederland vinden importen langs andere dan de reguliere kanalen vooral plaats vanuit België, soms uit Duitsland en een enkele keer uit Engeland. Digitale dragers, met name blanco cd-rom's worden de laatste jaren in grote volumes, meestal tegen zeer lage prijzen, verkocht op zogenaamde PC-beurzen. Dergelijke beurzen vinden vrijwel wekelijks plaats op een of meerdere locaties in Nederland. De incassostichting schat de totale verkoopaantallen op de PC-beurzen op 10 à 20 miljoen blanco schijfjes per jaar. Dit komt overeen met 10 à 20 procent van de totale markt van blanco digitale dragers. De verkopers op deze beurzen zijn veelal buitenlandse ondernemingen die de schijfjes zelf in Nederland invoeren. Deze ondernemingen zijn vaak moeilijk traceerbaar, waardoor het ook moeilijk is om te controleren of zij als importeur hebben voldaan aan de in artikel 16c neergelegde verplichting tot betaling van de thuiskopievergoeding.

Ook komt «fictieve export» voor. Volgens artikel 16c, vierde lid, vervalt de verplichting tot betaling van de vergoeding in het geval van uitvoer door de fabrikant of de importeur. De betalingsplichtige meldt aan de incasso-organisatie dat de voorwerpen naar het buitenland zijn verkocht en vraagt terugbetaling van de vergoeding. De voorwerpen worden echter niet daadwerkelijk uitgevoerd, maar blijven in Nederland en worden daar aan het publiek verkocht.

Zowel het niet opgeven van importen als «fictieve export» zijn vergemakkelijkt door het wegvallen van de Europese binnengrenzen en het vervallen van grensformaliteiten. Andere Europese landen kampen met dezelfde problemen.

Het gaat niet om incidentele gevallen. Voor het jaar 2000 schatte de brancheorganisatie STOBI (Stichting Overlegorgaan Blanco Informatiedragers, waarin de Nederlandse leveranciers van beelden geluidsdragers

gebundeld zijn) de hoeveelheid aan consumenten verkochte blanco audio-cassettes en minidisks waarover geen heffing is afgedragen, op 25% van de totale omzet in Nederland. Voor wat betreft blanco videobanden schatte STOBI dit percentage op 20%.

STOBI constateert dat de markt in digitale dragers in vergelijking met de analoge markt gecompliceerder en ondoorzichtiger is. De digitale markt ontwikkelt zich stormachtig, aangezien consumenten in hoog tempo overstappen van analoge naar digitale dragers. Daardoor is het aantal niet-geïncasseerde heffingen minder eenvoudig in te schatten. STOBI heeft niettemin de stellige indruk dat het percentage blanco informatiedragers waarover geen heffing is afgedragen bij digitale dragers hoger is dan bij analoge dragers.

De verkoop van dragers zonder dat daarover de vergoeding is betaald, brengt ook een concurrentieverstorend element met zich. Producenten en importeurs die zich aan de wettelijke verplichting houden, ondervinden oneerlijke concurrentie van anderen die zich op de bovenomschreven manieren aan de wettelijke verplichting onttrekken.

In samenwerking met de branche tracht de incasso-organisatie onregelmatigheden in de handel in voorwerpen als bedoeld in artikel 16c op te sporen. Er zijn bijvoorbeeld twee onderzoeksbureaus actief die permanent de aankopen door consumenten van onbespeelde audio- en videobanden en andere dragers analyseren. Aldus kan verkoop via ongebruikelijke verkoopkanalen worden gesignaleerd, en ook het op de markt verschijnen van onbekende merken. Ook doet de incasso-organisatie zelf onderzoek naar mogelijke malafide handel in blanco beeld- en geluidsdragers, bijvoorbeeld door in dag- en weekbladen, huis-aan-huisbladen, folders e.d. speciale aanbiedingen na te gaan.

Als de incasso-organisatie tot de conclusie komt dat naar alle waarschijnlijkheid geen vergoeding voor blanco beeld- en geluidsdragers betaald is, heeft zij echter onvoldoende mogelijkheden om dit te kunnen vaststellen en dan alsnog tot incasso van de vergoeding te komen. Bij de huidige inrichting van de wettelijke regeling heeft zij immers slechts met de importeur of de fabrikant te maken. Met de verkoper heeft zij volgens de wet geen relatie. Deze is niet op zichzelf tot opgave of tot betaling verplicht, noch is hij op zichzelf verplicht informatie te verschaffen over de herkomst van zijn waren of anderszins mee te werken om degene die wel betalingsplichtig is op te sporen. Dat betekent ook dat het de verkoper gemakkelijk gemaakt wordt om te profiteren van niet-naleving van de wettelijke regeling door een fabrikant of importeur.

3. Wetswijziging

De voorgestelde betalingsverplichting van de verkoper is een subsidiaire. Primair blijft de betalingsverplichting liggen bij de fabrikant of de importeur. Er is geen enkele reden om dit uitgangspunt van de wettelijke regeling te wijzigen. In de overgrote meerderheid van de gevallen wordt immers volgens de wet gehandeld. Zoals hierboven al werd opgemerkt, is aldus de incasso eenvoudig en blijft het aantal incassopunten beperkt.

Een aanvullende bepaling is echter op zijn plaats in die gevallen waarin partijen te koop worden aangeboden waarover geen vergoeding betaald is. Deze is in een nieuw artikel 16ga opgenomen. Wanneer de verkoper niet kan aantonen dat de vergoeding door de fabrikant of importeur is betaald en als uit zijn administratie niet blijkt wie de fabrikant of importeur is, is de verkoper verplicht tot betaling van de vergoeding. Ook in sommige andere Europese landen is de wetgeving intussen aangevuld met een bepaling over een dergelijke «verlengde» aansprakelijkheid van de verkoper, namelijk in Duitsland (1994), Finland (1995) en Oostenrijk (1990). In Denemarken wordt nagedacht over de invoering van een afge-

leide betalingsplicht voor de verkoper. Er bestaan in Denemarken momenteel echter nog geen wetsvoorstellen in die richting.

De sanctie voor de verkoper bestaat uit een verplichting tot betaling van de in artikel 16c, eerste lid, bedoelde vergoeding. Omdat de voorgestelde betalingsplicht van de verkoper een subsidiair karakter heeft, acht ik het niet wenselijk om de strafrechtelijke sanctie in artikel 35c van de Auteurswet 1912 van overeenkomstige toepassing te verklaren op verkopers die niet in staat zijn tot het leveren van het in het nieuwe artikel 16ga bedoelde bewijs. Ten aanzien van verkopers die zich schuldig maken aan valsheid in geschrifte bestaat thans al de mogelijkheid om de weg van artikel 225 van het Wetboek van Strafrecht te volgen.

De voorgestelde bepaling heeft uitdrukkelijk geen betekenis voor de inhoudelijke aspecten van de regeling. Als gevolg van richtlijn nr. 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2001 (PbEG L 167) betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij zal de regeling inzake het kopiëren voor eigen gebruik enigszins worden aangepast. Ik verwijs hiervoor naar mijn brief aan de Kamer van 12 oktober 2001 (Kamerstukken II 2001–2002, 26 538, nr. 5). De richtlijn beoogt echter geen afbreuk te doen aan bestaande regels inzake het kopiëren voor eigen gebruik en evenmin afbreuk te doen aan bestaande regels inzake vergoedingen voor zulk kopiëren. De uitvoering van de richtlijn komt aan de orde in een separaat voorstel van wet. Het wetsvoorstel leidt tot beperkte administratieve lasten voor verkopers, fabrikanten en importeurs van blanco informatiedragers en is voorgelegd aan het Adviescollege toetsing administratieve lasten (Actal). Actal heeft het wetsvoorstel vanwege de beperkte omvang van de administratieve lasten niet geselecteerd voor een Actaltoets. Verkopers zullen bij de inkoop van de voorwerpen moeten nagaan of de thuiskopievergoeding is betaald. Als verkopers schijfjes inkopen waarover de thuiskopievergoeding niet is betaald, zullen zij niet slagen in het bewijs dat de heffing is betaald of wie de fabrikant of importeur van de voorwerpen is en zijn zij verplicht tot betaling van de vergoeding. Dat zal verkopers afschrikken van het aangaan van transacties met niet bona fide leveranciers. In Oostenrijk heeft het systeem van verlengde aansprakelijkheid voor verkopers inderdaad deze preventieve werking gehad. Dit komt met name tot uitdrukking in de omstandigheid dat de invoering van de verlengde aansprakelijkheid in Oostenrijk heeft geleid tot een meer effectieve incasso bij de importeur en de fabrikant en niet tot een bijzonder hoge facturering aan verkopers op grond van de nieuwe bepalingen inzake de verlengde aansprakelijkheid.

De administratieve bewijsplicht voor de verkoper die door het wetsvoorstel wordt gecreëerd, geldt voor alle verkopers van blanco informatiedragers. De groep van verkopers is de laatste jaren steeds diverser geworden. Naast de verkoop door winkels in de elektronica-, computer- en fotobranche, worden blanco informatiedragers steeds vaker te koop aangeboden door winkelketens van supermarkten en drogisterijen. Het totaal aantal ondernemingen dat in Nederland blanco informatiedragers verkoopt, bedraagt volgens een schatting van brancheorganisatie STOBI ongeveer 8700. Het totaal aantal verkooppunten bedraagt volgens STOBI naar schatting ongeveer 15 000.

Branche-organisatie STOBI vertegenwoordigt circa 70% van het totale aantal leveranciers van blanco informatiedragers. Voor het grootste deel van de bedrijven die zijn aangesloten bij STOBI bestaan overeenkomsten tussen de bedrijven en Stichting De Thuiskopie. Op grond van deze overeenkomsten stuurt Stichting De Thuiskopie telkens facturen voor de komende drie maanden aan de betalingsplichtige fabrikanten. Deze facturen worden maandelijks voldaan, waarbij aan het eind van de periode van drie maanden zonodig een correctie kan plaatsvinden als de gerealiseerde verkoopaantallen daartoe noodzaken. Het gaat hier om de

zogenaamde «A-contractanten». Bedrijven die niet werken via een overeenkomst doen iedere maand of ieder kwartaal opgave aan Stichting De Thuis kopie van de gerealiseerde verkoopaantallen. Voor deze opgave bestaan modelformulieren. In het kader van de SONT is tussen de STOBI en Stichting De Thuis kopie afgesproken dat de thuis kopievergoeding apart wordt gespecificeerd in de factuur. Bij het opstellen van facturen maken de STOBI-leden gebruik van een geautomatiseerd systeem, waarin ook de thuis kopievergoeding wordt geprogrammeerd. Deze specificatie van de factuur maakt het leveren van het bewijs voor de verkoper eenvoudig. De verkoopketens zijn als gevolg van de kleine winstmarges in de branche klein. Dit betekent dat de verkoper in vrijwel alle gevallen direct afneemt van de fabrikant of importeur.

In totaal zijn er 75 A-contractanten die samen ongeveer 95% van de markt in data cd-roms in handen hebben. Op de gehele markt van informatiedragers waarover de thuis kopievergoeding is verschuldigd (naast de al genoemde data cd-roms ook audio en video) zijn er in totaal 200 A-contracten. Stichting De Thuis kopie schat dat zij op de gehele markt ongeveer 20% van de totaal te innen gelden misloopt als gevolg van ontduiking van de betalingsplicht. Deze 20% bestaat vrijwel volledig uit «rijze import» dat wil zeggen Nederlandse en buitenlandse ondernemingen die de voorwerpen in Nederland invoeren en verkopen zonder de thuis kopievergoeding te voldoen.

Hoewel het wetsvoorstel van toepassing is op een relatief groot aantal verkopende ondernemingen, zullen de bedrijfseffecten van het wetsvoorstel in de praktijk beperkt zijn. De administratieve lasten die als gevolg van het wetsvoorstel kunnen ontstaan, vallen uiteen in twee categorieën. De eerste categorie betreft kosten voor verkopers die voortvloeien uit een bezoek van Stichting De Thuis kopie waarbij wordt verzocht om bewijs te leveren. Hierbij geldt, dat de thans voorgestelde betalingsplicht voor de verkoper, zoals hierboven uiteen werd gezet, een subsidiair karakter heeft. De fabrikant en importeur blijven primair betalingsplichtig. Dit betekent dat de incasso-organisatie slechts zal optreden in die gevallen waarin het vermoeden bestaat dat een verkoper voorwerpen te koop aanbiedt waarover geen heffing is betaald. Op basis van de huidige incassopraktijk verwacht Stichting De Thuis kopie dat zij op grond van het wetsvoorstel ongeveer 25 keer per jaar een verkoper zal aanspreken met een verzoek tot levering van het in het nieuwe artikel 16^{ga} bedoelde bewijs. Daarnaast heeft Stichting De Thuis kopie thans bij 20 à 30 ondernemingen het vermoeden dat zij voorwerpen importeren en verkopen zonder de vergoeding te betalen. Ook deze bedrijven zullen op grond van het onderhavige wetsvoorstel worden aangesproken. Omdat het in de branche reeds gebruikelijk is dat de vergoeding afzonderlijk in de factuur wordt gespecificeerd, zullen de administratieve lasten van het wetsvoorstel dan ook beperkt blijven tot het tonen van een factuur wanneer de incasso-organisatie daar om vraagt.

De tweede categorie betreft kosten die importeurs en fabrikanten maken om de thuis kopievergoeding in de factuur te specificeren. Bij het opstellen van facturen maken de STOBI-leden gebruik van geautomatiseerde factureringssystemen. De thuis kopievergoeding wordt in deze systemen geprogrammeerd. In de meeste gevallen gebeurt dit door de vergoeding te koppelen aan de artikelcode van het product. Het koppelen van de thuis kopievergoeding aan de artikelcode verschilt niet van andere aanpassingen in het factureringssysteem zoals het toekennen van extra korting wanneer de afname boven een bepaald aantal schijfjes komt. De specificering van de thuis kopievergoeding vindt dus plaats binnen de bestaande systemen voor facturering van transacties. De tweede categorie van administratieve lasten die resulteren uit het wetsvoorstel blijft derhalve beperkt tot het programmeren van de factureringsssoftware en het periodiek

invoeren van de thuishkopievergoeding na wijziging van de hoogte van het bedrag.

Niet is gekozen voor een alternatief voor het thans voorgestelde systeem van verlengde aansprakelijkheid van verkopers, te weten het invoeren van een verplichting voor fabrikanten, importeurs en tussenhandelaren om de detaillisten aan wie zij blanco informatiedragers leveren mede te delen of de heffing is betaald. Een dergelijke oplossing draagt immers niet bij aan het doel van de regeling, namelijk het effectueren van de betaling van de thuishkopievergoeding. Bovendien zou de handhaving van een dergelijke regeling een grotere inspanning van de incasso-organisatie vereisen. Deze organisatie zou immers voor iedere doorlevering in een mogelijk lange keten moeten nagaan of de leverancier van de voorwerpen heeft voldaan aan de informatieplicht.

Volledigheidshalve wijs ik er op dat bij het onderhavige wetsvoorstel niet wordt ingegaan op mogelijke alternatieven voor de thuishkopieregeling in het algemeen. Dit vraagstuk is onderwerp van discussie bij de implementatie van richtlijn nr. 2001/29/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 22 mei 2001 (PbEG L 167) betreffende de harmonisatie van bepaalde aspecten van het auteursrecht en de naburige rechten in de informatiemaatschappij. Zoals hierboven al werd opgemerkt, komt de uitvoering van de richtlijn aan de orde in een separaat voorstel van wet.

In Finland en Oostenrijk heeft de invoering van een afgeleide aansprakelijkheid voor de verkoper geleid tot een aanmerkelijke verbetering van het toezicht op de betaling van de thuishkopievergoeding. In Finland bestaan geen serieuze problemen meer met betrekking tot het incasseren van de heffing. De Oostenrijkse incasso-organisatie Austromechna heeft de markt van blanco informatiedragers naar eigen zeggen praktisch volledig onder controle.

ARTIKELEN

Artikel I

Artikel 16ga

In het tweede lid van artikel 16ga is de betalingsverplichting van de verkoper neergelegd. In het eerste lid is een bepaling opgenomen die de incasso-organisatie in staat stelt zelf eerst te controleren of de vergoeding inderdaad betaald is. Gewoonlijk zal een (te) lage verkoopprijs voor de incasso-organisatie een aanwijzing zijn dat de vergoeding niet betaald is. Ook andere omstandigheden kunnen tot dat vermoeden aanleiding geven.

Het eerste lid geeft de incasso-organisatie de bevoegdheid de administratie van de verkoper in te zien om vast te stellen of de vergoeding door de fabrikant of de importeur betaald is. De formulering van het eerste lid is aan artikel 16f, tweede volzin, ontleend, waarin een soortgelijke bevoegdheid is neergelegd tot inzage van de administratie van de fabrikant en de importeur. Gedacht kan worden aan de administratie als bedoeld in de artikelen 10 van Boek 2 en 15a van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek, tot het voeren waarvan een rechtspersoon, respectievelijk ieder die een bedrijf of zelfstandig een beroep uitoefent, verplicht is. De incasso-organisatie heeft op grond van artikel 2:5, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht een geheimhoudingsplicht ten aanzien van de haar ter beschikking gestelde gegevens.

In het tweede lid is de reeds genoemde bepaling neergelegd, op grond waarvan de verkoper verplicht is de vergoeding te betalen als hij niet kan aantonen dat de vergoeding door de fabrikant of de importeur betaald is en als uit zijn administratie niet blijkt wie de fabrikant of de importeur is.

Deze bepaling brengt met zich mee dat het in het belang van een verkoper is om zich ervan te vergewissen dat de vergoeding door de fabrikant of de importeur betaald is. Van een bonafide en professionele verkoper mag zulks ook verwacht worden. Een verkoper zal bijvoorbeeld op zijn hoede moeten zijn als hem partijen worden aangeboden tegen een -telage prijs of als het een eenmalige aanbieding betreft of als een partij hem via ongewone kanalen wordt aangeboden.

In het algemeen zal een verkoper aan de hand van zijn administratie kunnen aantonen of de fabrikant of de importeur de vergoeding betaald heeft. Het is in de branche van blanco informatiedragers reeds gebruikelijk, dat de heffing bij doorlevering apart wordt gespecificeerd in de factuur. Een verkoper die een deugdelijke administratie voert, is derhalve in staat om de benodigde stukken over te leggen. Het is echter denkbaar dat de verkoper op een andere manier dan aan de hand van zijn administratie kan aantonen dat betaling door de fabrikant of importeur wel heeft plaatsgevonden. Met die mogelijkheid is rekening gehouden in de formulering van de bepaling.

Ook als de verkoper niet kan aantonen dat de vergoeding is betaald, is hij niet tot betaling verplicht, als uit zijn administratie blijkt wie de fabrikant of importeur is die betalingsplichtig is op grond van artikel 16c, tweede lid. In dat geval kan de vergoeding alsnog bij de fabrikant of importeur geïnd worden. De hoofdregel dat fabrikant en importeur de vergoeding betalen kan dan gehandhaafd worden.

Artikel II

Bij de totstandkoming van de Wet op de naburige rechten is getracht om de houders van naburige rechten zoveel mogelijk te onderwerpen aan dezelfde beperkingen als auteursrechthebbenden. Evenals de Auteurswet 1912 kent de Wet op de naburige rechten een uitzonderingsbepaling voor bepaalde handelingen die zijn bedoeld voor eigen oefening, studie of gebruik.

In de Wet op de naburige rechten is uitdrukkelijk voorzien in de introductie van een vergoedingsregeling voor de thuiskopie overeenkomstig de regeling in de Auteurswet 1912. Houders van naburige rechten hebben derhalve evenals auteursrechthebbenden aanspraak op een vergoeding voor het privé-kopiëren van hun prestaties. In artikel 10, onderdeel a, van de Wet op de naburige rechten worden daartoe onder meer de artikelen 16c tot en met 16g van de Auteurswet 1912 van overeenkomstige toepassing verklaard. Deze verwijzing dient aangepast te worden.

Artikel III

De nieuwe regeling geldt vanaf de datum van inwerkingtreding voor alle in artikel 16c, eerste lid, bedoelde voorwerpen. Een overgangsregeling voor reeds ingekochte partijen is niet nodig. Van de verkoper wordt, gelet op de hierboven genoemde verplichting om een administratie te voeren, te allen tijde verwacht dat hij zijn administratie op orde heeft, wat onder meer betekent dat hij in staat zal moeten zijn om informatie te verstrekken over de herkomst van de voorwerpen. Daarnaast is het in de branche thans reeds gebruikelijk, zoals hierboven al werd vermeld, dat de thuiskopie vergoeding afzonderlijk in de factuur wordt gespecificeerd.

De Minister van Justitie,
A. H. Korthals